

Γονίδια, Μιμίδια και Ανοικτοί Εκπαιδευτικοί Πόροι: Συμ-παραγωγή γνώσης την εποχή της Πανδημίας

Θανάσης Χατζηλάκος

ΕΛΛΑΚ, Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου & Ινστιτούτο Κύπρου

4ο ΠΕΚΕΣ Αττικής & ΕΛΛΑΚ

«Δημοκρατικότερο λογισμικό σε ένα σχολείο για όλους:
αλλάζοντας στάσεις και νοοτροπίες»

Γονίδια και Μιμίδια (replicators): Πόροι που δεν μοιράζονται είναι πόροι χαμένοι

- Μιμίδια: Στοιχειώδεις μονάδες πολιτισμού
- Χαρακτηριστικό της ζωής: η τάση για επανάληψη
- Χαρακτηριστικό της νοήμονας ζωής: η επανάληψη περιλαμβάνει και μιμίδια
- Διάδοση του πολιτισμού με όλες τις δραστηριότητες
- Εκπαίδευση και έκδοση: σκόπιμη διάδοση

- Ποιος παράγει τα μιμίδια;
- Ποιος ο ρόλος των δασκάλων;

Ο δάσκαλος (اَلْمُعَلِّمُ, عَالِمَةٌ)

Μεταφορέας, Διερμηνέας, Καταλύτης, Συμπαγωγός

Δάσκαλος σε Ελλάδα και Κύπρο, τον 20^ο και 21^ο αιώνα:

- Καλός μαθητής □ επαναλαμβάνει την εμπειρία του
- Ακολουθά οδηγίες: αναλυτικό, υπουργείο
- «Καλύπτει την ύλη» με βάση το βιβλίο
- Το βιβλίο: εκπαιδευτικό υλικό.
- Εποπτικό εκπαιδευτικό υλικό. Πολυμεσικό εκπαιδευτικό υλικό. Διαδραστικό εκπαιδευτικό υλικό. Ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό, εργαλεία και περιβάλλοντα.
- Ο δάσκαλος ως συνειδητός συγ-κατασκευαστής μιμιδίων
- Ο ρόλος του δασκάλου: Από τις φωτοτυπίες στους ΑΕΠ

Πότε ένα τραγούδι γίνεται «μαθησιακό αντικείμενο»;

- Ψηφιακά μαθησιακά αντικείμενα – ψηφιακοί μαθησιακοί πόροι:
Ποιος τα φτιάχνει; Ποιος τα χρησιμοποιεί; Πώς τα χρησιμοποιεί;
- Τί κάνει ένας δάσκαλος; Χρησιμοποιώντας προσαρμόζει
Προσαρμόζοντας κατασκευάζει -εφόσον καταγράψει και 'εκδώσει'
- Όλοι οι δάσκαλοι κάνουμε κάποιου είδους μαθησιακούς πόρους
- Προφορικοί μαθησιακοί πόροι;
- Ο ψηφιακός κόσμος γεφυρώνει το προφορικό με το γραπτό.
- Από την προσωπική χρήση στην έκδοση εκπαιδευτικών πόρων.
(Έκδοση και έκθεση: σε μαθητές μας, γονείς, συναδέλφους, παντού)

Τίνος είναι οι εκπαιδευτικοί πόροι;

- Γιατί πρέπει να είναι κάποιου;
- Πνευματική παραγωγή: Δικαιώματα και Ιδιοκτησία
- Ως ποίημα είναι του Καβάφη. Αλλά ως εκπαιδευτικό αντικείμενο;
- Ζήτημα νομικά, ηθικά και πρακτικά πολύπλοκο, και η ευκολία πρόσβασης του ψηφιακού κόσμου το κάνει πολυπλοκότερο.
- Εργαλεία : Creative Commons, Open Educational Resources, MOOCs
- Creative Commons: «αυτό είναι δικό μου και επιτρέπω τη χρήση του από όλους υπό αυτούς τους όρους»
- OER: το έφτιαξα εγώ, το δίνω στην εκπαιδευτική κοινότητα, σε κάθε έναν που θέλει να μάθει ή να διδάξει, σε όλους δηλαδή, με μόνο όρο να αναφέρουν από που το πήραν. Και μπορούν να το κάνουν ότι θέλουν.

Η 'κατανάλωση' στον ψηφιακό κόσμο

- Κατανάλωση: ανταγωνιστική και μη ((non)rivalrous consumption)
  - Το μήλα και ο φάρος
  - Το πυθαγόρειο θεώρημα και ο πάπυρος
  - Διδασκαλία στην τάξη και MOOCs
- Ψηφιακά αντικείμενα: (σχεδόν) μηδενικό οριακό κόστος (αλλά όχι μηδενικό κόστος)
- Τί μας εμποδίζει λοιπόν να δώσουμε τους μαθησιακούς πόρους ελεύθερα σε όλους;

Γιατί δεν μοιραζόμαστε τη δουλειά μας;

- Share: μοιράζω και μοιράζομαι
- Μοιράζομαι: ο κινηματογράφος και το κοτόπουλο
- Πρακτικά εμπόδια: Δεξιότητες - Κόστος - Μέσα
- Ιδεολογικά - Ψυχολογικά εμπόδια
  - Φόβος της δημόσιας έκθεσης
  - Αίσθηση ασημαντότητας
  - «Δική μου η μπάλα»

Και ξαφνικά ήρθε η Πανδημία

- SARS-CoV-2: μας έκλεισε στα σπίτια μας και μας έκλεισε τα σχολεία
- Ανάγκη και θεοί πείθονται: Να κάνουμε εξαποστάσεως...
- Και δεν είχαμε πια το στοιχειώδες εκπαιδευτικό υλικό
- Και κάποιοι από μας τόλμησαν
- Και άλλαξε η έννοια του πλησίον και του συναδέλφου
- Breakthrough! (που λέμε στα ελληνικά...)

JRC SCIENCE FOR POLICY REPORT

What did we learn from schooling practices during the COVID-19 lockdown?

Insights from five EU countries

Stephanie Carretero, Joanna Napierała, Antonis Bessios, Eve Mägi, Agnieszka Pugacewicz, Maria Ranieri, Karen Triquet, Koen Lombaerts, Nicolas Robledo-Bottcher, Marco Montanari, Ignacio Gonzalez-Vazquez

in Greece...

- built new collaboration mechanisms among teachers...
- accelerated the digital development of the education system (including the teachers' digital competence). ...
- develop remote learning materials that can be now available to use ...
- most teachers responded creatively, covering significant gaps...

Το κάναμε - ας το κάνουμε σωστά για να μείνει: Ανοικτοί Εκπαιδευτικοί Πόροι!

- Ο δάσκαλος ως συνειδητός συγ-κατασκευαστής μιμιδίων
- Το χρόνο εργασίας μου, τον προσθέτω στη ζωή μου ή τον αφαιρώ;
- Θα κάνω, μίζερα και λειψά, αυτό που μου λεν
ή θα κάνω με πληρότητα και χαρά αυτό που πιστεύω;
- Neil Postman: teaching as a subversive activity
- ΑΕΠ: Μια ευκαιρία εφικτή, όπως απέδειξε η πανδημία.

Ο κίνδυνος για τη δημόσια εκπαίδευση

- Το φαγητό φτηναίνει αλλά το υγιεινό, βιολογικό, φρέσκο, ακριβαίνει
- Τα ρούχα φτηναίνουν αλλά τα καλά ακριβαίνουν
- Το ίδιο και με την εκπαίδευση: Είναι όλο και πιο εύκολο να τελειώσεις κάποιο δημοτικό, κάποιο γυμνάσιο, κάποιο λύκειο, κάποιο πανεπιστήμιο. Αλλά:
  - Ένας χρόνος στο Harvard κάνει 70000\$/χρόνο
  - Μόνο τα δίδακτρα του Imperial είναι 35000 λίρες το χρόνο
- Η Δημόσια Παιδεία υπηρέτρια της ύλης και των εξετάσεων ενώ κάποια σχολεία ήδη ζουν την ψηφιακή εποχή;

Κόκκινη προειδοποίηση:

Το σχολείο θα αλλάξει
- ή θα περιθωριοποιηθεί

Η αναγκαστική μεταφορά του σχολείου στο Διαδίκτυο στην πανδημία μπορεί να είναι εκπαιδευτικά αδιάφορη, δηλαδή να συνεχίσουμε την κάλυψη της εξεταστέας ύλης και την απομνημόνευση

ή να γίνει ευκαιρία ανατρεπτικών καινοτομιών -όπου η χρήση του διαδικτύου από μαθητές και εκπαιδευτικούς, μαθαίνοντες, διδάσκοντες ή εξεταζόμενους θα είναι δεδομένη όσο σήμερα το χαρτί και το μολύβι.

Αν δεν σχεδιάσουμε εμείς, οι εκπαιδευτικοί, το νέο σχολείο, τώρα, θα το υλοποιήσουν άλλοι, με άλλες αξίες και αρχές, και το δημοκρατικό σχολείο για όλους, θα περιθωριοποιηθεί, κι εμείς μαζί του.